Rada
Unii Europejskiej

Bruksela, 6 listopada 2026 r.
(OR. en)

15316/26
ADD 2

Międzyinstytucjonalny numer referencyjny:
2026/0344 (NLE)

COPEN 415
JUSTCIV 133
FREMP 343
JAI 1377

WNIOSEK

Od:	Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)
Data otrzymania:	5 listopada 2026 r.
Do:	Thérèse BLANCHET, sekretarz generalna Rady Unii Europejskiej
Nr dok. Kom.:	COM(2026) 597 annex
Dotyczy:	ZAŁĄCZNIK do wniosku dotyczącego decyzji Rady w sprawie podpisania, w imieniu Unii, Konwencji Rady Europy o ochronie zawodu prawnika w odniesieniu do kwestii niezwiązanych ze współpracą wymiarów sprawiedliwości w sprawach cywilnych i karnych

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2026) 597 annex.

Zał.: COM(2026) 597 annex

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 5.11.2026 r.
COM(2026) 597 final

ANNEX 2

ZAŁĄCZNIK

do

wniosku dotyczącego decyzji Rady

w sprawie podpisania, w imieniu Unii, Konwencji Rady Europy o ochronie zawodu prawnika w odniesieniu do kwestii niezwiązanych ze współpracą wymiarów sprawiedliwości w sprawach cywilnych i karnych

ZAŁĄCZNIK 2

KONWENCJA RADY EUROPY O OCHRONIE ZAWODU PRAWNIKA (CETS NR 226) (LUKSEMBURG, 13 V 2025 R.)

Seria Traktatów Rady Europy – nr 226

Konwencja Rady Europy o ochronie zawodu prawnika

Luksemburg, 13 V 2025 r.

Preambuła

Państwa członkowskie Rady Europy i inni sygnatariusze niniejszej Konwencji,

mając na uwadze, że celem Rady Europy jest osiągnięcie większej jedności wśród należących do niej państw;

przywołując Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Seria Traktatów Rady Europy nr 5, 1950) i protokoły do niej oraz orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka;

biorąc pod uwagę podstawowe zasady ONZ dotyczące roli prawnika, przyjęte przez ósmy Kongres Narodów Zjednoczonych w sprawie zapobiegania przestępczości i postępowania ze sprawcami przestępstw (Hawana, Kuba, 27 sierpnia – 7 września 1990 r.);

biorąc pod uwagę zalecenie Rec(2000)21 Komitetu Ministrów dla państw członkowskich w sprawie swobody wykonywania zawodu prawnika;

biorąc pod uwagę rezolucję 44/9 w sprawie niezależności i bezstronności wymiaru sprawiedliwości, ławników i asesorów oraz niezależności prawników, przyjętą przez Radę Praw Człowieka ONZ 16 lipca 2020 r. ;

podkreślając zasadniczą rolę, jaką prawnicy i ich stowarzyszenia zawodowe odgrywają w utrzymywaniu praworządności, zapewnianiu dostępu do wymiaru sprawiedliwości oraz gwarantowaniu ochrony praw człowieka i podstawowych wolności;

odnotowując z poważnym zaniepokojeniem, że prawnicy są coraz częściej poddawani atakom, groźbom, nękaniu i zastraszaniu z powodu ich działalności zawodowej, a także nieuzasadnionemu utrudnianiu lub ingerencjom podczas wykonywania legalnej działalności zawodowej;

potępiając wszelkie ataki, groźby, nękanie, zastraszanie i nieuzasadnione utrudnianie lub ingerowanie;

biorąc pod uwagę różne sposoby organizacji zawodu prawnika w państwach członkowskich Rady Europy i u innych sygnatariuszy niniejszej Konwencji;

biorąc pod uwagę konieczność wzmocnienia międzynarodowych ram prawnych, aby zapewnić wolność wykonywania zawodu prawnika,

uzgodniły, co następuje:

Rozdział I – Cel, zakres i stosowanie terminów

Artykuł 1 – Cel konwencji

1) Celem niniejszej Konwencji jest wzmocnienie ochrony zawodu prawnika i prawa do wykonywania tego zawodu w sposób niezależny i bez dyskryminacji,

nieuzasadnionego utrudniania lub ingerencji, a także bez narażania się na ataki, groźby, nękanie lub zastraszanie.

2) W celu zapewnienia wdrożenia jej postanowień przez Strony, niniejsza Konwencja ustanawia specjalny mechanizm monitorowania.

Artykuł 2 – Zakres

1) Niniejsza Konwencja ma zastosowanie do działalności zawodowej prawników i ich stowarzyszeń zawodowych.

2) Postanowienia art. 5–9 niniejszej Konwencji mają zastosowanie – o ile ma to znaczenie dla ich szczególnej sytuacji – do prawników udzielających, na podstawie krajowego tytułu zawodowego, porad prawnych, pomocy prawnej lub zapewniających reprezentację na terytorium Strony, i którzy:

   a) są objęci zakresem oświadczenia złożonego przez inną Stronę na mocy art. 20 ust. 1 niniejszej Konwencji; lub

   b) świadczą te usługi zgodnie z prawem tej Strony, prawem Unii Europejskiej lub umowami międzynarodowymi.

3) Postanowienia art. 6 (prawa zawodowe prawników), art. 7 (wolność wyrażania opinii) i art. 9 (środki ochrony), ust. 4 niniejszej Konwencji mają również zastosowanie do:

   a) każdej osoby, której – z naruszeniem art. 5 i 8 niniejszej Konwencji – odmówiono przyznania kwalifikacji prawnika lub licencji na wykonywanie zawodu albo której cofnięto je lub zawieszono;

   b) każdej osoby, która została uznana przez sąd, trybunał międzynarodowy lub organ ustanowiony przez organizację międzynarodową za właściwą do występowania w postępowaniu przed nim, gdy doradza w takim postępowaniu lub w nim występuje.

4) Postanowienia art. 6 ust. 3 lit. b) i c) oraz art. 9 ust. 4 niniejszej Konwencji mają również zastosowanie do osób zatrudnionych lub zaangażowanych do pomocy przez prawników, w zakresie, w jakim osoby te przyczyniają się bezpośrednio do wykonywania działalności zawodowej tych prawników.

5) Postanowienia art. 9 ust. 4 niniejszej Konwencji mają również zastosowanie do osób zatrudnionych lub zaangażowanych do pomocy stowarzyszeniom zawodowym w zakresie, w jakim dotyczy to prowadzenia działalności zawodowej tych stowarzyszeń.

Artykuł 3 – Stosowanie terminów

Dla celów niniejszej Konwencji:

   a) „prawnik” oznacza każdą osobę fizyczną, wykwalifikowaną i uprawnioną zgodnie z prawem krajowym do wykonywania zawodu prawnika;

   b) „klient” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, której prawnik doradza, udziela pomocy lub którą reprezentuje;

   c) „potencjalny klient” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która ubiega się, bezpośrednio lub pośrednio, o doradztwo, pomoc lub reprezentację u danego prawnika;

d) „stowarzyszenie zawodowe” oznacza organ przedstawicielski, do którego należą – bezpośrednio lub pośrednio – niektórzy lub wszyscy prawnicy, lub są w nim zarejestrowani, i który to organ ponosi pewną odpowiedzialność za organizowanie lub regulowanie ich zawodu zgodnie z prawem krajowym;

e) „działalność zawodowa prawników” oznacza wszelkie działania mające na celu przygotowanie lub udzielenie klientowi lub potencjalnemu klientowi porady, pomocy lub zapewnienie reprezentacji w związku z wykładnią lub stosowaniem prawa krajowego, zagranicznego lub międzynarodowego, zarówno na terytorium Strony, na którym ma on siedzibę, jak i gdziekolwiek indziej, także w związku z postępowaniem i pracą międzynarodowego sądu, trybunału lub organu ustanowionego przez organizację międzynarodową;

f) „działalność zawodowa stowarzyszeń zawodowych” oznacza wszelkie działania objęte postanowieniami art. 4 ust. 2 niniejszej Konwencji;

g) „organy publiczne” oznaczają:

   a) rząd i administrację na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym;

   b) organy ustawodawcze i sądowe w zakresie, w jakim pełnią one funkcje administracyjne zgodnie z prawem krajowym;

   c) osoby fizyczne lub prawne w zakresie, w jakim sprawują one władzę administracyjną;

h) „przewidziane przez ustawę” i „konieczne w demokratycznym społeczeństwie” należy odczytywać w rozumieniu Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności zgodnie z wykładnią Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Rozdział II – Przepisy materialne

Artykuł 4 – Stowarzyszenia zawodowe

1) Strony dopilnują, aby krajowe ramy prawne i regulacyjne gwarantowały, że stowarzyszenia zawodowe są niezależnymi, samorządnymi organami. Wybór ich organów wykonawczych odbywa się zgodnie z obowiązującymi przepisami i bez ingerencji z zewnątrz.

2) Strony zapewniają stowarzyszeniom zawodowym możliwość:

   a) promowania i reprezentowania interesów prawników i ich zawodu;

   b) wspierania i obrony niezależności prawników oraz ich roli w społeczeństwie;

   c) opracowywania zawodowych standardów postępowania i propagowania ich przestrzegania, zgodnie z niniejszą Konwencją;

   d) propagowania dostępu do zawodu oraz ustawicznego kształcenia i szkolenia prawników;

   e) współpracy z prawnikami, innymi stowarzyszeniami zawodowymi oraz organizacjami międzynarodowymi, międzyrządowymi lub pozarządowymi w kwestiach prawa i wykonywania zawodu prawnika, w tym promowania i ochrony roli prawników; oraz

   f) promowania dobra prawników i w razie potrzeby pomagania im i ich rodzinom.

3) Strony dopilnują, aby w sposób terminowy i skuteczny zasięgano opinii stowarzyszeń zawodowych w sprawie wysuwanych przez rząd propozycji wszelkich zmian w ustawodawstwie, przepisach proceduralnych i administracyjnych mających bezpośredni wpływ na działalność zawodową prawników i regulację zawodu.

4) Strony zagwarantują, że wymóg przynależności do stowarzyszenia zawodowego nie uniemożliwi prawnikom tworzenia innych stowarzyszeń w celu promowania ich interesów i działalności zawodowej, ani też uczestniczenia w tych stowarzyszeniach.

Artykuł 5 – Prawo do wykonywania zawodu

1) Strony zagwarantują, że dopuszczenie do wykonywania zawodu prawnika, utrzymanie zezwolenia na jego wykonywanie i ponowne do niego dopuszczenie są przewidziane przez ustawę i:

   a) oparte na obiektywnych, istotnych i przejrzystych kryteriach, które są stosowane w sprawiedliwym procesie; oraz

   b) nie podlegają dyskryminacji z jakiegokolwiek powodu zakazanego przez orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

2) Strony dopilnują, aby decyzje dotyczące dopuszczenia, utrzymania zezwolenia i ponownego dopuszczenia do wykonywania zawodu prawnika były podejmowane przez stowarzyszenie zawodowe lub inny niezależny organ i podlegały zaskarżeniu przed niezależnym i bezstronnym sądem lub trybunałem ustanowionym na mocy ustawy.

Artykuł 6 – Prawa zawodowe prawników

1) Strony zagwarantują, że prawnicy mogą:

   a) oferować porady prawne i udzielać ich, świadczyć pomoc prawną i zapewniać reprezentację, także do celów obrony praw człowieka i podstawowych wolności;

   b) wyrazić zgodę lub odmówić przyjęcia osób fizycznych lub prawnych jako swoich klientów i zakończyć relację między prawnikiem a klientem;

   c) mieć szybki i skuteczny dostęp do swoich klientów i potencjalnych klientów, nawet jeśli są oni pozbawieni wolności;

   d) być uznawani za osoby upoważnione do doradztwa, udzielania pomocy lub reprezentowania swoich klientów;

   e) mieć, bez zbędnej zwłoki i ograniczeń, skuteczny dostęp do wszelkich istotnych materiałów będących w posiadaniu lub pod kontrolą właściwych organów publicznych, sądów i trybunałów, gdy występują w imieniu swoich klientów;

   f) mieć skuteczny dostęp do sądu, trybunału lub innego podobnego organu, przed którym mają prawo się stawić, oraz komunikować się z nim;

   g) składać wnioski i pisma procesowe w imieniu swoich klientów, w tym w odniesieniu do wyłączenia sędziego, prokuratora lub członka organu powołanego do orzekania w danej sprawie oraz do prowadzenia postępowania;

   h) skutecznie uczestniczyć we wszystkich postępowaniach, w których występują w imieniu swoich klientów;

   i) informować opinię publiczną o swoich usługach.

2) Strony zagwarantują, że prawnicy nie będą ponosić odpowiedzialności cywilnej ani karnej za ustne i pisemne oświadczenia złożone w dobrej wierze i z dochowaniem wszelkiej staranności podczas prowadzenia wszystkich postępowań w imieniu swoich klientów.

3) Strony zadbają o to, aby prawnicy:

   a) mogli udzielać swoim klientom lub potencjalnym klientom porad prawnych na osobności podczas osobistych spotkań;

   b) mogli komunikować się poufnie ze swoimi klientami lub potencjalnymi klientami, niezależnie od środków i formy takiej komunikacji;

   c) nie byli zobowiązani do ujawniania, przekazywania ani składania zeznań dotyczących jakichkolwiek informacji lub materiałów – otrzymanych bezpośrednio lub pośrednio od klientów lub potencjalnych klientów – a także dotyczących wszelkiej komunikacji z nimi oraz wszelkich materiałów przygotowanych w związku z tą komunikacją lub prowadzeniem postępowania sądowego w ich imieniu.

4) Korzystanie z praw ustanowionych w ust. 1, 2 i 3 niniejszego artykułu nie może podlegać żadnym ograniczeniom, z wyjątkiem ograniczeń przewidzianych przez ustawę i koniecznych w demokratycznym społeczeństwie. Takie ograniczenia mogą obejmować między innymi wymogi dotyczące zapewnienia dostępności porad prawnych, pomocy i reprezentacji dla wszystkich.

5) Strony zadbają o to, aby prawnicy nie ponosili negatywnych konsekwencji utożsamiania ich z klientami lub sprawami klientów. Niniejszy artykuł stosuje się bez uszczerbku dla wolności wyrażania opinii chronionej Konwencją o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz prawem krajowym.

Artykuł 7 – Wolność wyrażania opinii

1) Strony zapewnią prawnikom prawo do informowania opinii publicznej o kwestiach związanych ze sprawami ich klientów, z zastrzeżeniem jedynie ograniczeń przewidzianych przez ustawę i wynikających z obowiązków zawodowych, wymogów sprawowania wymiaru sprawiedliwości i poszanowania życia prywatnego, oraz ograniczeń koniecznych w demokratycznym społeczeństwie.

2) Strony zapewniają prawnikom, indywidualnie i zbiorowo, oraz stowarzyszeniom zawodowym prawo do propagowania praworządności i jej przestrzegania, do udziału w publicznej dyskusji na temat treści, wykładni i stosowania istniejących i proponowanych przepisów prawnych, orzeczeń sądowych, wymiaru sprawiedliwości i dostępu do niego, oraz propagowania i ochrony praw człowieka, a także do przedstawiania propozycji reform dotyczących tych kwestii.

Artykuł 8 – Postępowanie dyscyplinarne

1) Strony zagwarantują, że przesłanki wszczęcia postępowania dyscyplinarnego przeciwko prawnikom opierają się wyłącznie na zawodowych standardach postępowania, które są przewidziane przez ustawę i same w sobie zgodne z prawami i wolnościami zapisanymi w Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

2) Strony dopilnują, aby postępowania dyscyplinarne przeciwko prawnikom były:

   a) prowadzone przed:

a) niezależną i bezstronną komisją dyscyplinarną ustanowioną przez stowarzyszenie zawodowe,

b) niezależnym i bezstronnym organem, lub

c) niezależnym i bezstronnym sądem lub trybunałem ustanowionym na mocy ustawy;

b) rozpatrywane sprawnie;

c) prowadzone zgodnie z wymogami rzetelnego procesu sądowego w rozumieniu art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz zgodnie z prawem do korzystania z doradztwa, pomocy lub reprezentacji przez wybranego przez siebie prawnika; oraz

d) podlegało zaskarżeniu przez zainteresowanego prawnika przed niezależnym i bezstronnym sądem lub trybunałem ustanowionym na mocy ustawy.

3) Strony dopilnują, aby wszelkie sankcje dyscyplinarne nakładane na prawników były zgodne z zasadami legalności, niedyskryminacji i proporcjonalności. Zakaz wykonywania zawodu należy nakładać wyłącznie w przypadku najpoważniejszych naruszeń standardów zawodowych.

Artykuł 9 – Środki ochronne

1) Strony zagwarantują – z zastrzeżeniem ograniczeń przewidzianych przez ustawę i koniecznych w demokratycznym społeczeństwie do prowadzenia dochodzeń, ścigania przestępstw i zapobiegania im, lub na potrzeby ochrony praw innych osób – że prawnicy:

a) mają dostęp do wybranego przez siebie prawnika w przypadku pozbawienia wolności;

b) mogą bez zbędnej zwłoki poinformować przedstawiciela swojego stowarzyszenia zawodowego o pozbawieniu wolności, jego podstawie prawnej i miejscu, w którym są przetrzymywani;

c) korzystają z obecności niezależnego prawnika lub przedstawiciela ich stowarzyszenia zawodowego podczas:

a) wszelkich przeszukań prowadzonych w ramach cywilnego, karnego lub administracyjnego dochodzenia lub procesu dotyczącego ich samych lub przeszukań jakichkolwiek pomieszczeń, pojazdów lub urządzeń wykorzystywanych przez nich do wykonywania działalności zawodowej; lub

b) zajęcia lub kopiowania dokumentów, wszelkich innych danych i zajęcia wszelkiego rodzaju sprzętu używanego przez nich na potrzeby działalności zawodowej;

z wyjątkiem sytuacji, gdy osoby przeprowadzające przeszukanie lub zajęcie nie będą analizować dokumentów lub danych;

d) są informowani o swoich prawach określonych w lit. a), b) i c) niniejszego ustępu, gdy są pozbawieni wolności oraz przed poddaniem ich przeszukaniu lub zajęciu bądź skopiowaniu dokumentów.

2) Strony zapewniają wprowadzenie i przestrzeganie odpowiednich zabezpieczeń w przypadku inspekcji lub innych środków podejmowanych w ramach nadzoru nad zawodem.

3) Strony zagwarantują, że stowarzyszenia zawodowe – z zastrzeżeniem ograniczeń przewidzianych przez ustawę i koniecznych w demokratycznym społeczeństwie do prowadzenia dochodzeń, ścigania przestępstw i zapobiegania im, lub na potrzeby ochrony praw innych osób – będą w stanie chronić prawa określone w niniejszej Konwencji, w tym poprzez:

   a) skuteczny dostęp, za pośrednictwem ich przedstawicieli, do prawników pozbawionych wolności, jeśli prawnicy ci o to wystąpią;

   b) informowanie, bez zbędnej zwłoki, o znanych organom ścigania przypadkach napaści lub zabójstw prawników, jeżeli istnieją powody, by sądzić, że ma to związek z ich działalnością zawodową, a przypadki te nie zostały w inny sposób podane do wiadomości publicznej i jeżeli prawnicy nie są w stanie sami o nich uzyskać informacji;

   c) możliwość uczestniczenia w przesłuchaniach w każdym postępowaniu wszczętym przeciwko prawnikom, jeżeli istnieją powody, aby sądzić, że wynika ono z ich działalności zawodowej.

4) Strony:

   a) zapewniają prawnikom i ich stowarzyszeniom zawodowym możliwość prowadzenia działalności zawodowej i korzystania z praw przysługujących im na mocy art. 7 niniejszej Konwencji, tak by nie stali się oni celem:

      a) żadnej formy ataku fizycznego, groźby, nękania ani zastraszania; lub

      b) żadnych nieuzasadnionych utrudnień lub ingerencji;

   b) powstrzymują się od zachowań określonych w lit. a) niniejszego ustępu; oraz

   c) przeprowadzają skuteczne dochodzenie w sprawie wystąpienia zachowania określonego w lit. a) niniejszego ustępu, jeżeli istnieją powody, aby sądzić, że może ono stanowić przestępstwo.

5) Strony powstrzymują się od wprowadzania jakichkolwiek środków lub popierania jakichkolwiek praktyk, które podważałyby niezależność i samorządny charakter stowarzyszeń zawodowych.

Rozdział III – Mechanizm monitorowania

Artykuł 10 – Grupa ekspertów do spraw ochrony zawodu prawnika

1) Grupa ekspertów do spraw ochrony zawodu prawnika (zwana dalej GRAVO) będzie monitorować wdrażanie niniejszej Konwencji przez Strony.

2) GRAVO składać się będzie z nie mniej niż ośmiu i nie więcej niż 12 członków. Członkowie Grupy są wybierani przez Komitet Stron – ustanowiony na mocy art. 11 niniejszej Konwencji – spośród kandydatów nominowanych przez Strony, na czteroletnią kadencję, z możliwością jednokrotnego ponownego wyboru, i wybierani spośród obywateli Stron.

3) Pierwszy wybór ośmiu członków należy przeprowadzić w ciągu jednego roku od wejścia w życie niniejszej Konwencji. Wyboru czterech dodatkowych członków należy dokonać po 25. ratyfikacji lub przystąpieniu.

4) Wybór członków GRAVO opiera się na następujących zasadach:

   a) członkowie są wybierani zgodnie z przejrzystą procedurą spośród osób o wysokich kwalifikacjach moralnych, posiadających udokumentowane doświadczenie zawodowe w dziedzinach objętych niniejszą Konwencją;

   b) każdy członek GRAVO musi być obywatelem innego państwa;

   c) członkowie powinni reprezentować różne systemy prawne;

   d) w składzie GRAVO należy zachować równowagę płci i równowagę geograficzną;

   e) członkowie powinni sprawować swoje funkcje osobiście, wypełniają zadania w sposób niezależny i bezstronny oraz być gotowi wykonywać obowiązki w sposób skuteczny.

5) Procedura wyboru członków GRAVO zostanie ustalona przez Komitet Ministrów Rady Europy, po zasięgnięciu opinii i uzyskaniu jednomyślnej zgody Stron, w ciągu sześciu miesięcy od wejścia w życie niniejszej Konwencji.

6) GRAVO przyjmie własny regulamin.

7) Członkowie GRAVO oraz inni członkowie delegacji przeprowadzających wizyty w krajach, o których mowa w art. 12 niniejszej Konwencji, korzystają z przywilejów i immunitetów określonych w załączniku do niniejszej Konwencji.

Artykuł 11 – Komitet Stron

1) Komitet Stron składa się z przedstawicieli Stron niniejszej Konwencji, a Strony dążą do osiągnięcia równowagi płci w jego składzie.

2) Komitet Stron jest zwoływany przez Sekretarza Generalnego Rady Europy. Jego pierwsze posiedzenie odbędzie się w ciągu roku od wejścia w życie niniejszej Konwencji. Kolejne spotkania odbywają się zawsze gdy wniosek o to złoży jedna trzecia członków Komitetu, Przewodniczący Komitetu Stron lub Sekretarz Generalny.

3) Komitet Stron przyjmie własny regulamin.

Artykuł 12 – Procedura

1) Procedury oceny są podzielone na cykle. GRAVO określa zakres i odpowiednie środki do przeprowadzenia tej procedury, takie jak kwestionariusze, które mogą służyć jako podstawa procedury oceny wdrożenia przez Strony.

2) GRAVO otrzymuje informacje na temat wdrażania Konwencji od zainteresowanej Strony. Ponadto może otrzymywać informacje na temat wdrażania Konwencji od organizacji pozarządowych i społeczeństwa obywatelskiego, stowarzyszeń zawodowych, a także od krajowych instytucji zajmujących się ochroną praw człowieka. GRAVO należycie uwzględnia również informacje dostępne w innych instrumentach i organach Rady Europy, jak również w innych organizacjach regionalnych i międzynarodowych, w obszarach objętych zakresem niniejszej Konwencji.

3) GRAVO może organizować wizyty w krajach – we współpracy z władzami krajowymi i w razie potrzeby z pomocą niezależnych ekspertów krajowych, jeżeli uzyskane informacje są niewystarczające i nie ma innych możliwych sposobów wiarygodnego uzyskania informacji lub w przypadkach przewidzianych w art. 13 ust. 2 niniejszej Konwencji. Wizyty mają charakter pomocniczy i ograniczają się do

obszarów, w których GRAVO uzna informacje za niewystarczające, oraz do przypadków przewidzianych w art. 13 ust. 2 niniejszej Konwencji.

4) Wizyty będą przeprowadzane przez delegację GRAVO. W wizytach delegacji mogą towarzyszyć specjaliści w konkretnej dziedzinie. Podczas wizyt członkowie delegacji powinni:

   a) korzystać ze swobody poruszania się w danej jurysdykcji;

   b) mieć możliwość kontaktu z władzami państwowymi;

   c) nie być pozbawieni możliwości spotkania się z osobami, z którymi chcą przeprowadzić rozmowy na osobności;

   d) mieć dostęp do materiałów istotnych dla wizyty w danym kraju.

5) GRAVO przygotowuje projekt sprawozdania zawierający analizę wdrażania postanowień, na których opiera się ocena, a także sugestie i propozycje dotyczące sposobu, w jaki zainteresowana Strona może postąpić z wykrytymi problemami. Projekt sprawozdania jest przekazywany do zaopiniowania Stronie, która jest poddawana ocenie. GRAVO bierze pod uwagę opinie Strony przy przyjmowaniu sprawozdania.

6) Na podstawie wszystkich otrzymanych informacji i uwag zainteresowanej Strony GRAVO przyjmuje sprawozdanie i wnioski dotyczące środków wprowadzonych przez Stronę na potrzeby wdrożenia postanowień niniejszej Konwencji. Sprawozdanie i wnioski są przesyłane zainteresowanej Stronie oraz Komitetowi Stron. Sprawozdanie i wnioski GRAVO są podawane do wiadomości publicznej od momentu ich przyjęcia, wraz z ewentualnymi uwagami zainteresowanej Strony.

7) Bez uszczerbku dla procedury określonej w ust. 1–6 niniejszego artykułu, Komitet Stron może – na podstawie sprawozdania i wniosków GRAVO – przyjąć zalecenia skierowane do zainteresowanej Strony:

   a) w odniesieniu do środków, które należy wprowadzić na potrzeby wdrożenia wniosków GRAVO, w razie potrzeby wyznaczając termin przedstawienia informacji na temat ich wdrożenia; oraz

   b) mające na celu wspieranie współpracy z tą Stroną – z myślą o prawidłowym wdrożeniu niniejszej Konwencji.

Artykuł 13 – Tryb pilny

1) Jeśli GRAVO otrzyma wiarygodne informacje wskazujące na sytuację, w której problemy wymagają natychmiastowej uwagi, aby zapobiec skali lub liczbie poważnych naruszeń Konwencji lub ograniczyć je, GRAVO może zażądać od zainteresowanej Strony pilnego przedłożenia specjalnego sprawozdania dotyczącego działań podjętych w celu zapobieżenia takim naruszeniom.

2) Biorąc pod uwagę informacje przedłożone przez zainteresowaną Stronę, jak również wszelkie inne dostępne wiarygodne informacje, GRAVO może wyznaczyć jednego lub większą liczbę swoich członków do przeprowadzenia dochodzenia i przedstawienia GRAVO sprawozdania w trybie pilnym. W uzasadnionych przypadkach i za zgodą zainteresowanej Strony dochodzenie może obejmować wizytę na jej terytorium.

3) Po przeanalizowaniu ustaleń z przeprowadzonego dochodzenia, o którym mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, GRAVO przekazuje te ustalenia zainteresowanej

Stronie oraz, w stosownych przypadkach, Komitetowi Stron, Komitetowi Ministrów i Zgromadzeniu Parlamentarnemu Rady Europy, wraz z wszelkimi uwagami i zaleceniami. Sprawozdanie i wnioski GRAVO są podawane do wiadomości publicznej od momentu ich przyjęcia, wraz z uwagami zainteresowanej Strony.

Artykuł 14 – Opinie

GRAVO może przyjmować, w stosownych przypadkach, opinie dotyczące wdrażania niniejszej Konwencji.

Artykuł 15 – Kontakty z innymi organami

Komitet Ministrów i Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy będą okresowo informowane o wdrażaniu niniejszej Konwencji.

Rozdział IV – Związek z innymi umowami międzynarodowymi

Artykuł 16 – Związek z innymi umowami międzynarodowymi

1) Niniejsza Konwencja nie ma wpływu na prawa i obowiązki wynikające z innych umów międzynarodowych – których stronami są lub staną się Strony niniejszej Konwencji – zawierających postanowienia dotyczące spraw regulowanych niniejszą Konwencją i zapewniających większą ochronę prawa prawników do swobodnego wykonywania zawodu.

2) Strony niniejszej Konwencji mogą zawierać ze sobą dwustronne lub wielostronne umowy w sprawach objętych niniejszą Konwencją, aby uzupełnić lub wzmocnić jej postanowienia lub ułatwić stosowanie zasad w niej zawartych.

Rozdział V – Klauzule końcowe

Artykuł 17 – Podpisanie i wejście w życie

1) Niniejsza Konwencja jest otwarta do podpisania przez państwa członkowskie Rady Europy, państwa niebędące jej członkami, które uczestniczyły w jej opracowaniu, oraz Unię Europejską.

2) Niniejsza Konwencja podlega ratyfikacji, przyjęciu lub zatwierdzeniu. Dokumenty ratyfikacyjne, przyjęcia lub zatwierdzenia składa się Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy.

3) Niniejsza Konwencja wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie trzech miesięcy od dnia, w którym ośmiu sygnatariuszy, w tym co najmniej sześć państw członkowskich Rady Europy, wyraziło zgodę na związanie się Konwencją zgodnie z postanowieniami poprzedniego ustępu.

4) W odniesieniu do każdego sygnatariusza, który później wyrazi zgodę na związanie się niniejszą Konwencją, wejdzie ona w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie trzech miesięcy od dnia złożenia dokumentu ratyfikacyjnego, przyjęcia lub zatwierdzenia.

Artykuł 18 – Przystąpienie do Konwencji

1) Po wejściu w życie niniejszej Konwencji Komitet Ministrów Rady Europy może, po zasięgnięciu opinii Stron niniejszej Konwencji i otrzymaniu ich jednomyślnej zgody, zaprosić każde państwo niebędące członkiem Rady Europy, które nie brało udziału w opracowaniu niniejszej Konwencji, do przystąpienia do niej, na podstawie decyzji podjętej większością określoną w art. 20 lit. d) Statutu Rady Europy i jednomyślnym

głosowaniem przedstawicieli Układających się Państw uprawnionych do zasiadania w Komitecie Ministrów.

2) W odniesieniu do każdego państwa przystępującego Konwencja wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie trzech miesięcy od daty przedłożenia dokumentu przystąpienia Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy.

3) Każda Strona, która nie jest członkiem Rady Europy, wnosi wkład w finansowanie działalności GRAVO i Komitetu Stron zgodnie z zasadami ustanowionymi przez Komitet Ministrów.

Artykuł 19 – Terytorialny zakres zastosowania

1) Każde Państwo lub Unia Europejska może – w momencie podpisywania lub składania dokumentu ratyfikacyjnego, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia – określić terytorium lub terytoria, do których niniejsza Konwencja ma zastosowanie.

2) Każda ze Stron może – w dowolnym późniejszym terminie, w drodze oświadczenia skierowanego do Sekretarza Generalnego Rady Europy – rozszerzyć stosowanie niniejszej Konwencji na każde inne terytorium określone w oświadczeniu, za którego stosunki międzynarodowe jest odpowiedzialna lub w imieniu którego jest upoważniona do podejmowania zobowiązań. W odniesieniu do takiego terytorium Konwencja wejdzie w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie trzech miesięcy od daty otrzymania takiego oświadczenia przez Sekretarza Generalnego.

3) Oświadczenie złożone na podstawie dwóch poprzednich ustępów można – w odniesieniu do każdego terytorium określonego w takim oświadczeniu – wycofać w drodze notyfikacji skierowanej do Sekretarza Generalnego Rady Europy. Wycofanie to staje się skuteczne pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie trzech miesięcy od daty otrzymania notyfikacji przez Sekretarza Generalnego.

Artykuł 20 – Oświadczenia

1) Każda Układająca się Strona niniejszej Konwencji – w momencie jej podpisania lub składania dokumentu ratyfikacyjnego, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia, w drodze oświadczenia skierowanego do Sekretarza Generalnego Rady Europy – wskaże tytuły zawodowe objęte zakresem niniejszej Konwencji dla celów art. 3 lit. a). Oświadczenie może zostać zmienione w dowolnym późniejszym terminie i w ten sam sposób. Oświadczenie i wszelkie jego zmiany nie mogą podważać celu niniejszej Konwencji ani ochrony, jaką ona zapewnia.

2) Każda z Układających się Stron niniejszej Konwencji może – w momencie podpisywania lub składania dokumentu ratyfikacyjnego, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia, w drodze oświadczenia skierowanego do Sekretarza Generalnego Rady Europy – oświadczyć, że definicja „organów publicznych” obejmuje jeden lub większą liczbę spośród następujących organów:

   a) organów ustawodawczych w odniesieniu do ich innych działań;

   b) organów sądowych w odniesieniu do ich innych działań;

   c) osób fizycznych lub prawnych, o ile pełnią funkcje publiczne lub działają z wykorzystaniem środków publicznych, zgodnie z prawem krajowym.

Oświadczenie może zostać zmienione w dowolnym późniejszym terminie i w ten sam sposób.

Artykuł 21 – Zastrzeżenia

1) Każde państwo lub Unia Europejska może – w momencie podpisywania lub składania dokumentu ratyfikacyjnego, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia, w drodze oświadczenia skierowanego do Sekretarza Generalnego Rady Europy – oświadczyć, że zastrzega sobie prawo do niestosowania lub stosowania jedynie w szczególnych przypadkach lub warunkach postanowień określonych w art. 6 w odniesieniu do art. 2 ust. 3 lit. b) niniejszej Konwencji. Nie można składać żadnych innych zastrzeżeń w odniesieniu do jakichkolwiek postanowień niniejszej Konwencji.

2) Każda ze Stron może, w całości lub częściowo, wycofać zastrzeżenie w drodze oświadczenia skierowanego do Sekretarza Generalnego Rady Europy. Oświadczenie wchodzi w życie z dniem jego otrzymania przez Sekretarza Generalnego.

Artykuł 22 – Zmiany do Konwencji

1) Każda propozycja zmiany do niniejszej Konwencji przedstawiona przez Stronę jest komunikowana Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy i przekazywana przez niego państwom członkowskim Rady Europy, państwom niebędącym członkami Rady Europy, które uczestniczyły w opracowaniu Konwencji, każdemu państwu-sygnatariuszowi, każdemu państwu będącemu stroną Konwencji, Unii Europejskiej i każdemu państwu zaproszonemu do przystąpienia do niniejszej Konwencji zgodnie z postanowieniami art. 18 ust. 1.

2) Każda zmiana proponowana przez Stronę jest przekazywana Komitetowi Stron, który przedkłada Komitetowi Ministrów swoją opinię na temat proponowanej zmiany.

3) Komitet Ministrów rozpatruje proponowaną zmianę oraz opinię przedłożoną przez Komitet Stron i po konsultacji z niebędącymi członkami Rady Europy państwami-Stronami niniejszej Konwencji, może przyjąć tę zmianę.

4) Tekst każdej zmiany przyjętej przez Komitet Ministrów zgodnie z ust. 3 niniejszego artykułu jest przekazywany Stronom do akceptacji.

5) Każda zmiana przyjęta zgodnie z ust. 3 niniejszego artykułu wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie jednego miesiąca od dnia, w którym wszystkie Strony poinformowały Sekretarza Generalnego ojej przyjęciu.

Artykuł 23 – Wypowiedzenie

1) Każda ze Stron może, w dowolnym momencie, wypowiedzieć niniejszą Konwencję w drodze notyfikacji skierowanej do Sekretarza Generalnego Rady Europy.

2) Wypowiedzenie staje się skuteczne pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie trzech miesięcy od daty otrzymania powiadomienia przez Sekretarza Generalnego.

Artykuł 24 – Notyfikacje

Sekretarz Generalny Rady Europy notyfikuje państwom członkowskim Rady Europy, państwom niebędącym członkami Rady Europy, które uczestniczyły w opracowaniu niniejszej Konwencji, państwom-sygnatariuszom, państwom będącym Stronami Konwencji, Unii Europejskiej oraz państwom zaproszonym do przystąpienia do konwencji zgodnie z postanowieniami art. 18:

a) każde złożenie podpisu;

b) złożenie każdego dokumentu ratyfikacyjnego, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia;

c) każdą datę wejścia w życie niniejszej Konwencji zgodnie z art. 17 i 18;

d) wszelkie zmiany przyjęte zgodnie z art. 22 oraz datę wejścia w życie każdej zmiany;

e) każde oświadczenie złożone zgodnie z art. 20;

f) wszelkie zastrzeżenia i wycofanie zastrzeżeń poczynionych zgodnie z art. 21;

g) każde wypowiedzenie dokonane zgodnie z postanowieniami art. 23;

h) wszelkie inne akty, powiadomienia lub komunikaty dotyczące niniejszej Konwencji.

Na dowód czego niżej podpisani, będąc do tego należycie upoważnieni, złożyli swoje podpisy pod niniejszą Konwencją.

Sporządzono w Luksemburgu, dnia 13 maja 2025 roku, w języku angielskim i francuskim, przy czym oba teksty są na równi autentyczne, w jednym egzemplarzu, który zostaje złożony w archiwum Rady Europy. Sekretarz Generalny Rady Europy przekaże uwierzytelnione kopie Konwencji wszystkim państwom członkowskim Rady Europy, państwom niebędącym członkami Rady Europy, które uczestniczyły w opracowaniu niniejszej Konwencji, każdemu państwu-sygnatariuszowi, Unii Europejskiej oraz każdemu państwu zaproszonemu do przystąpienia do niniejszej Konwencji.

Załącznik – Przywileje i immunitety (artykuł 10)

1) Niniejszy załącznik stosuje się do członków GRAVO wymienionych w art. 10 niniejszej Konwencji, a także do innych członków delegacji składających wizyty w krajach. Dla celów niniejszego załącznika, wyrażenie „inni członkowie delegacji składających wizyty w krajach" obejmuje niezależnych ekspertów krajowych i specjalistów wymienionych w art. 12 ustępy 3 i 4 niniejszej Konwencji, członków personelu Rady Europy i tłumaczy ustnych zatrudnionych przez Radę Europy towarzyszących GRAVO podczas wizyt w krajach.

2) Członkowie GRAVO i inni członkowie delegacji składających wizyty w krajach, wykonując zadania związane z przygotowywaniem i przeprowadzaniem wizyt w krajach, działaniami po nich następującymi oraz podróżami związanymi z pełnieniem tych funkcji, korzystają z następujących przywilejów i immunitetów:

   a) immunitet uniemożliwiający aresztowanie, zatrzymanie i zajęcie bagażu osobistego, a także immunitet uniemożliwiający podjęcie postępowania prawnego jakiegokolwiek rodzaju w związku z wypowiedziami ustnymi lub pisemnymi oraz wszystkimi czynnościami wykonanymi w ramach pełnienia obowiązków służbowych;

   b) wyłączenie z wszelkich ograniczeń swobody poruszania się: przy wyjeździe i powrocie do kraju zamieszkania oraz przy wjeździe i wyjeździe z kraju, w którym wykonują zadania, a także zwolnienie z formalności związanych z rejestracją cudzoziemców w kraju, który wizytują lub przez który przejeżdżają w ramach wypełniania zadań.

3) W trakcie podróży podejmowanych w ramach wypełniania zadań, członkowie GRAVO i inni członkowie delegacji składających wizytę, są traktowani w odniesieniu do kontroli celnej i walutowej w taki sam sposób jak przedstawiciele zagranicznych władz w trakcie wykonywania tymczasowych obowiązków służbowych.

4) Dokumenty związane z oceną wdrażania niniejszej Konwencji, przewożone przez członków GRAVO i innych członków delegacji składających wizyty w krajach, są nienaruszalne; Oficjalna korespondencja GRAVO lub oficjalne komunikaty członków GRAVO i innych członków delegacji składających wizyty w krajach nie podlegają żadnym zatrzymaniom ani cenzurze.

5) W celu zapewnienia pełnej wolności wypowiedzi i niezależności w wypełnianiu zadań, członkom GRAVO i innym członkom delegacji składających wizyty w krajach, immunitet chroniący przed postępowaniem prawnym w odniesieniu do wypowiedzi ustnych lub pisemnych lub działaniami przez nich podjętymi obowiązuje nawet po zakończeniu przez daną osobę wykonywania zadań.

6) Przywileje i immunitety są przyznawane osobom wymienionym w ust. 1 niniejszego załącznika, by zapewnić niezależność w wykonywaniu zadań w interesie GRAVO, nie zaś dla osobistych korzyści. Uchylenia immunitetów osób wymienionych w ust. 1 niniejszego załącznika dokonuje Sekretarz Generalny Rady Europy w każdym przypadku, jeżeli jego zdaniem utrzymanie immunitetu mogłoby utrudnić bieg postępowania sądowego, a jego uchylenie nie przyniesie szkody interesom GRAVO.